درس‌کاوی

زینب عبدالهی‌پور
مشاور و معلم ریاضی پایهٔ هشتم
دبیرستان نورالهدی تزکیهٔ تهران

از مشاهدهٔ تأملی فیلم کلاس درس می‌توان تحلیل‌هایی درس‌آموز اقتباس کرد. در این یادداشت، قسمتی از فیلم کار گروهی دانش‌آموزان که با استفاده از رمزینهٔ حاضر قابل مشاهده است، در سه بُعد تحلیل شـــده است. گفتنی است، موارد مربوطه بر اساس هم‌اندیشی برخی دیگر از همکاران اقتباس شده‌اند.

فضای کلاسی

از نکات مثبت در بُعد فضای کلاسی می‌توان به این موارد اشاره کرد:

۱. تجهیزات کامل فناوری؛
۲. وجود دو تخته در کلاس؛
۳. هارمونی رنگ پرده و دیوار؛
۴. سنگ‌های بلند دیوار که باعث تمیزی کلاس می‌شوند؛
۵. یونولیت‌های تزئینی کلاس که می‌توان برگه‌های کار کلاسی را روی آن‌ها نصب کرد و روی دیوار جلب توجه می‌کرد؛
۶. وجود مکانی برای قراردادن کاپشن‌های دانش‌آموزان؛
۷. صندلی بلند دبیر و تسلط بیشتر بر دانش‌آموزان.

در آخـــر حس خوبی از فضای کلاس به بیننده منتقل و جریان زندگی کاملاً احساس می‌شد.

از نکات قابل تأمل در فضای کلاســـی می‌توان به بزرگ‌بودن میزها و شـــیب‌داربودن آن‌ها اشـــاره کرد که مناسب کارگروهی نبود. همچنین، نشســـتن دانش‌آمـــوزان به‌صورت مثلثی و خطی باعث بی‌نظمی شده بود. دانش‌آموزانی که به‌صورت خطی نشسته بودند، مناسب کارگروهی نبودند؛ البته همان‌طور که مشاهده شد، محدودیت‌های فیزیکی امکان مثلثی نشستن تمامی دانش‌آموزان را نمی‌داد و تعـــدادی از دانش‌آموزان هم ترجیح دادند همگی در کنار یک میز بنشینند.

دبیر

در فیلم مشاهده می‌شود، به هر گروه یک برگه داده می‌شد و فقط یک نفر از اعضای گروه (به نظر می‌رسد سرگروه) آن را می‌نوشت. بقیهٔ اعضا فقط به برگه نگاه می‌کردند. حســـی که به بیننده منتقل می‌شد، این بود که سرگروه خود را مالک برگه می‌دانست و این سؤال برای مشاهده‌گر پیش می‌آمد که داستان یک برگه در گروه چه بود؟!

به نظر، یکی از آفت‌های این نوع کارگروهی آن است که تمام کار بر عهدهٔ سرگروه است. پیشنهاد می‌شود هرکسی یک برگه داشته باشد و همه فکر کنند و بعد آن را به اشتراک بگذارند.

یکی از نکات قابل تأمل دیگر برای دبیر در این فیلم، بی‌توجهی و نظارت ناکافی دبیر بر گروه‌هاست. همچنین مشاهده می‌شود، دبیر جواب دانش‌آموزان را نمی‌دهد و حتی آن‌ها را راهنمایی نمی‌کند و سرگرم مطالعهٔ کتاب خاصی است.

پیشنهاد می‌شـــود دبیر با پرســـش‌های هدایتگر دانش‌آموزان را راهنمایی کند.

دانش‌آموزان

اولین نکته این اســـت که یک نفر در گروه فعال و بقیه منفعل بودند و این ســـؤال پیش می‌آمد که برگـــهٔ تحویلی چگونه مورد استفادهٔ همه قرار می‌گیرد؟!

در قســـمت فیلم‌برداری کلاس، دانش‌آموزان حواسشـــان پرت نمی‌شد. انگار به این روال عادت داشتند. البته رفتارهای مصنوعی برخی از دانش‌آموزان مشهود بود

نکتهٔ مثبـــت کلی این فیلم، یعنی اینکه دانش‌آموزان دبســـتانی کارگروهی را تجربه کردند، شروع خوبی برایشان محسوب می‌شود. خاطرنشان می‌شود، یادگیری مشارکتی، به‌ویژه بر مدار کارگروهی، لذت، سهولت و تعمیق یادگیری را در پی دارد.